

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü
Bilirkişilik Daire Başkanlığı

Sayı : 87844950-650.01.2.2017/E.23/1345

23/01/2017

Konu : Bilirkişilik Kanununun
Yürürlüğü ve Uygulanması

DAĞITIMLI

Bilirkişilik alanında yaşanan sorunlara çözüm getirilmesini ve kurumsal bir yapı oluşturulmasını hedefleyen 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu 24.11.2016 tarihli ve 29898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanunda öngörülen;

Bilirkişilikle ilgili tavsiye niteliğinde kararlar almak üzere bilirkişilik hizmetleriyle ilgisi ve bu alana verecekleri katkılar gözetilerek yüksek yargı organları, ilk derece mahkemeleri, üniversiteler, meslek odaları ve meslek birliklerinden seçilen üyelerden müteşekkil Bilirkişilik Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

Bilirkişilik hizmetlerinin etkin, düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak ve Kanunun 6 ncı maddesiyle verilen görevleri yapmak üzere Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Bilirkişilik Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bilirkişilik hizmetlerinin mevzuata uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak, bilirkişiliğe kabul ile bilirkişileri sicil ve listeye kaydetmek ve bilirkişilerin denetimini yapmak amacıyla bölge adliye mahkemelerinin bulunduğu Ankara, Antalya, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Samsun'da bilirkişilik bölge kurulları faaliyete geçmiştir. Kanun adli, idarî ve askerî yargı alanında her türlü bilirkişilik faaliyetini kapsamakta ve bilirkişilerin, bölge kurulları tarafından hazırlanan listelerden seçilmesini öngörmektedir.

Özel kanunlarında bilirkişilik yapabileceği öngörülen kurumlar ile bilirkişilik hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşları, özellikle Adli Tıp Kurumu, Yüksek Sağlık Şurası, jandarma ve polis kriminal laboratuvarları, Merkez Bankası, Darphane, Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu, Hıfzıssıhha Enstitüsü ve Mali Suçları Araştırma Kurulu gibi kurumlar bu Kanunun kapsamı dışında tutulmaktadır.

Kanun, mevcut bilirkişilik sistemimizde olmayan bilirkişilerin eğitimi, mesleki tecrübesi, katıldığı meslek içi eğitimleri veya uzmanlığı gösteren belgeleri dikkate alarak en liyakatli olanların seçilmesi, bakılacak en fazla iş miktarı, bilirkişilerin denetimi gibi konularda düzenlemeler yapmaktadır.

Yayımlandığı tarihte yürürlüğe giren Kanunun, Geçici 1 inci maddesi hükmü gereği bazı maddelerinin tedrici olarak uygulanacak olması nedeniyle aşağıdaki hususların bildirilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

I. Bilirkişilik Bölge Kurulları

6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun 7 nci maddesi uyarınca bilirkişilik bölge kurulları görevlerine başlamıştır.

Bilirkişilik bölge kurulları ve bölge kurulu başkanlarına Kanunun verdiği görevlerin etkin ve düzenli bir şekilde yürütülebilmesi ve bilirkişilik müessesesine Kanun ile getirilen yeni sistemde uygulayıcı birimler olan bölge kurullarının iş ve işlemlerinde aksaklık yaşanmaması için bölge adliye mahkemesi adalet komisyonlarınca bu kurulların gerek fiziki ihtiyaçlarının karşılanması gerekse ihtiyaç duyacakları sayıda personelin bu kurullarda görevlendirilmesi hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

A. Bilirkişilik Bölge Kurullarının Görevleri

Bilirkişilik Kanununun 8 inci maddesinde bölge kurullarının görevleri düzenlenmiştir.

1- Bilirkişilik Bölge Kurulları göreve başlamalarına müteakip;

Kanunun 8/1 inci maddesinin;

- (a) bendi uyarınca bilirkişilik hizmetlerini Bilirkişilik Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak yerine getirmek,
- (ç) bendi uyarınca 08.04.2012 tarihli Bölge Adliye Mahkemesi Adli Yargı Adalet Komisyonlarınca Bilirkişi Listelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik, 01.06.2005 tarihli Ceza Muhakemesi Kanununa Göre İl Adli Yargı Adalet Komisyonlarınca Bilirkişi Listelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik ve 05.03.2013 tarihli Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Tercüman Listelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre oluşturulan 2017 yılı bilirkişi ve tercüman bilirkişi listelerinde yer alan bilirkişilerden Bilirkişilik Kanunu ve ilgili mevzuata aykırı olarak faaliyette bulunanların bu listelerden çıkarılmasına karar vermek,

Görevlerini yerine getirecektir.

2- Bilirkişilik Bölge Kurulları, Bakanlığımız tarafından belirlenecek usul ve esaslara ilişkin düzenleyici işlemlerin ilanına veya yayımlanmasına müteakip;

Kanunun 8/1 inci maddesinin;

- (b) bendi uyarınca bilirkişiliğe kabule ve bilirkişilerin sicile ve listeye kaydedilmesine karar vermek,
- (c) bendi uyarınca sicile kayıtlı bilirkişilerin temel ve alt uzmanlık alanlarına göre bilirkişilik listelerini oluşturmak,
- (d) bendi uyarınca ilgili mevzuat çerçevesinde bilirkişilerin denetimini yapmak ve performansını ölçmek,
- (e) bendi uyarınca özel hukuk tüzel kişilerinin bilirkişilik faaliyetinde bulunmalarına izin vermek, izinlerini iptal etmek, bilirkişiliğe ilişkin faaliyet ve raporlarını denetlemek,

Görevlerini de yerine getirmeye başlayacaklardır.

B. Bilirkişilik Bölge Kurulu Başkanının Görevleri

Bilirkişilik Kanununun 9 uncu maddesinde bölge kurulu başkanının görevleri düzenlenmiştir.

1- Bilirkişilik Bölge Kurulu Başkanı göreve başlamasına müteakip;

Kanunun 9/1 inci maddesinin;

- (a) bendi uyarınca bölge kurulunun uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak,
- (b) bendi uyarınca bölge kurulu kararlarını uygulamak,
- (c) bendi uyarınca bölge kurulu toplantılarının gündemini belirlenmek ve toplantılara başkanlık etmek; kurul üyelerinden en az ikisinin imzası ile verilecek önerileri gündeme almak,
- (d) bendi uyarınca sicil ve listeden çıkarılmasına karar verilen bilirkişilerle ilgili işlemleri yürütmek,
- (f) bendi uyarınca bilirkişilere veya bilirkişilik için başvuru yapanlara ilişkin ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri ilgili kurum veya kuruluşlardan istemek, gerektiğinde ilgilileri davet etmek ve dinlemek,
- (g) bendi uyarınca bölge kurulu yazı işleri müdürlüğü personelini denetlemek,
- (ğ) bendi uyarınca bölge kurulunun diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği hâlinde çalışmasını sağlamak,

Görevlerini yerine getirecektir.

2- Bilirkişilik Bölge Kurulu Başkanları, Bakanlığımız tarafından belirlenecek usul ve esaslara ilişkin düzenleyici işlemlerin ilanına veya yayımlanmasına müteakip;

Kanunun 9/1 inci maddesinin;

- (ç) bendi uyarınca Bilirkişiliğe kabul edilenlerin sicil ve listeye kayıt işlemlerini yürütmek,
- (e) bendi uyarınca bilirkişilik temel ilkeleri ile etik ilkeleri ihlal ettiği iddia edilen bilirkişiler hakkında başvuru üzerine veya resen gerekli inceleme ve araştırmayı yapmak veya yaptırmak,
- (h) bendi uyarınca bilirkişi raporlarını belirlenen esaslar dâhilinde arşivlemek,
- (ı) bendi uyarınca yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunmak,

Görevlerini de yerine getirmeye başlayacaktır.

III. Kamulaştırma Davalarında Görevlendirilecek Bilirkişiler

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu ile birlikte birçok kanunda değişiklik yapılarak mevzuat birlikteliği sağlanmıştır. Bu kapsamda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 11 ve 15 inci maddeleri ile Geçici 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmıştır. Değiştirilen 15 inci madde ile daha önce kamulaştırma davalarında görev yapacak, Türk Mühendis ve Mimarlar Odasına bağlı meslek odaları il ve ilçe idare kurulları tarafından oluşturulan listelerin Valilik tarafından onanması ile görev alan bilirkişilerin belirlenmesi usulünden vazgeçilerek, söz konusu davalarda görev yapacak bilirkişilerin bilirkişilik bölge kurullarınca oluşturulacak listelerden seçilmesi düzenlenmiştir.

Yapılan Kanun değişiklikleri nedeniyle bir kısım valilikler tarafından 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca mahkemelerce görevlendirilecek bilirkişilerin bilirkişilik bölge kurulları tarafından hazırlanan listelerden seçileceği gerekçesiyle 2017 yılı başvurularının iptal edildiği ve yeni listelerin düzenlenmediği Bakanlığımıza yapılan başvurulardan anlaşılmıştır.

Öte yandan, her yıl ocak ayı içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından hazırlanarak valiliklere sunulan, Kurul tarafından yetkilendirilmiş gayrimenkul değerleme kuruluşları listesi ile gayrimenkul değerleme lisansına sahip kişiler listesinin, yapılan kanun değişikliği neticesinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 15'inci maddesine 6306 sayılı Kanun ile ek fıkranın mülga olması nedeniyle tereddüt yaşandığından 2017 yılı için valiliklere gönderilmediği anlaşılmıştır.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun Geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, yayımlanacak yönetmeliğe uygun olarak oluşturulacak bilirkişilik sicil ve listelerine uygun bilirkişi görevlendirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımız tarafından yapılacak ilana kadar mevcut bilirkişi listelerine göre bilirkişi görevlendirilmesine devam edileceği öngörülmüştür. Bu kapsamda ilgili Yönetmeliğin hazırlanması ve ilanına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Bu itibarla;

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 15 inci maddesi uyarınca mahkemelerce görevlendirilecek bilirkişilerin, 2017 yılı için oluşturulan ve valiliklerce onaylanarak adalet komisyonlarına gönderilen kamulaştırma bilirkişi listesi var ise bu listelerden, aksi durumda ise, yargılama sürelerinin uzamaması ve mağduriyet yaşanmaması için 6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun Geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Bakanlığımızca yapılacak ilana kadar, Kanunun yürürlüğe girdiği 24.11.2016 tarihi itibarıyla mevcut olan 2016 yılı kamulaştırma bilirkişi listeleri ile Sermaye Piyasası Kurulu tarafından 08.01.2016 yılında tüm valiliklere gönderilen Kurul tarafından yetkilendirilmiş gayrimenkul değerleme kuruluşları listesi ile gayrimenkul değerleme lisansına sahip kişiler listesi esas alınarak görevlendirilmeye devam edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

IV. Hukukçu Bilirkişi Uygulaması

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamayacağı temel bir ilke olarak düzenlenmiştir. Ayrıca Kanunun bilirkişiliğe kabul şartlarını düzenleyen 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında hukuk öğrenimi görmüş kişilerin, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu ve birinci fıkradaki şartları taşıdığını belgelendirmediği takdirde bilirkişilik siciline ve listesine kaydedilemeyeceği öngörülmüştür.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 266 ncı ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 63 üncü maddelerinde yapılan değişiklik ile genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamayacağı açıkça düzenlenmiştir.

Ayrıca, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 63 üncü maddesinde de değişiklik yapılarak hâkim ve Cumhuriyet savcılarının bilirkişi seçimi ve görevlendirme sırasında Kanunlarla belirlenen kurallara uymamaları "Uyarma Cezası"nı gerektirir bir hal olarak düzenlenmiştir.

Bu itibarla;

Her ne kadar 2017 yılı için bölge adliye mahkemesi adalet komisyonları ve il adli yargı adalet komisyonlarınca oluşturulan hukuk ve ceza bilirkişi listelerinde hukuk öğrenimi görmüş olup hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olmadığı anlaşılan bilirkişiler bulunmakta ise de, Bilirkişilik Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınarak bu kişilerin bilirkişi olarak görevlendirilmemesi hususunda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerekmektedir.

V. 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname Gereğince Bilirkişilik Bölge Kurulları Tarafından Yapılacak İşlemler

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu, bilirkişilik hizmetinin bireysel olarak bilirkişiler tarafından yerine getirilmesini görev olarak düzenlemektedir.

Hukuk Muhakemeleri Kanununu 284 üncü maddesinde, Türk Ceza Kanunu anlamında bilirkişinin kamu görevlisi olduğu düzenlenmiştir.

Görevlendirme kararıyla bilirkişi ile kendisini görevlendiren yargı mercileri arasında yargılama görevinin icrası kapsamında kamusal bir bağ kurulmaktadır. Bilirkişiler, kamu hizmeti anlamında adli hizmetin ifasına veya işleyişine katkı sağlamaya yönelik olarak görev yaparlar. Bilirkişiler klasik idare hukuku anlamında memur değildirler, ancak bu kişiler adli hizmetin yerine getirilmesinde kamu görevi üstlenmektedirler. Bilirkişilerin verilen görev kapsamında kamu görevlisi olarak hukuki ve cezai sorumlulukları bulunmaktadır.

Bu itibarla;

Bilirkişilik bölge kurulları tarafından yapılacak araştırma ve inceleme sonucunda, 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi uyarınca, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilen bilirkişiler ile 5 inci madde uyarınca milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle haklarında idari işlem tesis edilenler ile aynı gerekçeyle haklarında suç soruşturması veya kovuşturması yürütüldüğü tespit edilen bilirkişilerin mevcut bilirkişi listelerinden çıkarılmalarına karar verilecektir.

VI. Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi

Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendinde Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesinin Daire Başkanlığımızca belirlenmesi düzenlenmiş olup, bu Kanun uyarınca hazırlanacak Tarife Ekim ayında Resmi Gazetede yayımlanacaktır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 283 üncü maddesinde ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 6754 sayılı Yasa ile değişik 72 nci maddesinde, bilirkişi ücretinin belirlenmesinde Adalet Bakanlığınca çıkarılacak ve her yıl güncellenecek tarifenin esas alınacağı düzenlenmiştir.

Yeni Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesinin yayımlanacağı tarihe kadar hukuk mahkemelerinde 1 Ekim 2016 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hukuk Muhakemeleri Kanunu Bilirkişi Ücret Tarifesi uygulanacak olup ceza mahkemeleri ve Cumhuriyet savcılıklarında ise mevcut uygulamaya devam edilecektir.

VII. Adalet Komisyonlarınca Yürütülen İş ve İşlemlerin Bilirkişilik Bölge Kurullarına Devri ile Şikâyet ve Başvuruların Değerlendirilmesi

Bölge adliye mahkemesi adalet komisyonları ile il adli yargı adalet komisyonları tarafından bilirkişilikle ilgili yürütülen iş ve işlemler 15 Şubat 2017 tarihine kadar bilirkişilik bölge kurullarına devredilecektir. Bilirkişilik bölge kurullarının görevine başladığı tarihten itibaren bilirkişi listelerinde bulunan bilirkişiler hakkında yapılacak şikâyet başvuruları adalet komisyonları tarafından ilgisi nedeniyle bölge kurullarına gönderilecektir.

Bu itibarla;

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu uygulaması ve yürürlüğüne ilişkin olarak yukarıda belirtilen hususlarda bilgi edinilmesi ve yargı çevrenizdeki daire, mahkeme ve Cumhuriyet başsavcılıklarına duyurulmasını arz/rica ederim.

e-imzalıdır

Feyzullah TAŞKIN

Hâkim

Bakan a.

Genel Müdür

DAĞITIM:

GEREĞİ:

- Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemeleri Adalet Komisyonu Başkanlıkları
- Bölge Adliye Mahkemeleri Cumhuriyet Başsavcılıkları
- Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlıkları
- Cumhuriyet Başsavcılıkları

BİLGİ:

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği
- Yargıtay Genel Sekreterliği
- Danıştay Genel Sekreterliği
- Askeri Yargıtay Başkanlığı
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı
- Türkiye Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği
- Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
- Türk Tabipler Birliği
- Türkiye Barolar Birliği
- Sermaye Piyasası Kurulu
- Valilikler

"Bu evrak, 5070 Sayılı Kanun hükmü uyarınca güvenli elektronik imza ile imzalanmış olup, ayrıca fiziki olarak gönderilecektir."

Milli Müdafaa Cad. No:22 06659 Bakanlıklar Kızılay/ANKARA Tel: 0312 414 81 24-25 Faks: 0312 2194426

irtibat : Bilirkişilik Hizmetler Bürosu e-posta: bilirkisilik@adalet.gov.tr Elektronik ağ: www.higm.adalet.gov.tr